

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
Skatte- och tullavdelningen

Remissyttrande

-En enklare och tydligare kemikalieskatt

Er ref: Fi2022/00478

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

1. Sammanfattande synpunkter

Svensk Handel välkomnar möjligheten att svara på remissen Fi2021/04051. Nedan följer de övergripande synpunkterna:

- Svensk Handel avstyrker förslaget om att förändra punktskatten på elektronik. Även om förbättringar försöker göras i nuvarande förslag så kvarstår faktum att skatten är felkonstruerad i grunden och bör snarast avskaffas.
- Skatten på elektronik infördes med miljömotiv men flera utvärderingar, även av statens egna myndigheter, har det visat sig ha att skatterna inte har avsedd styreffekt på miljön. Med nuvarande förslag riskerar förtroendet för användningen av punktskatten som styrmedel för miljöåtgärder att urholkas.
- Att behålla punktskatten på elektronik, som inte fyller sin funktion som miljöstyrmedel, är fel väg att gå om syftet är att hjälpa miljön och inte försvaga konkurrenskraft för företag i Sverige. Det förefaller som förslaget i första hand har som syfte att bidra till skatteintäkter för staten.
- Det är på EU-nivå dessa frågor lämpar sig bäst givet den globala marknaden och i det arbetet bör Sverige vara drivande. Mot bakgrund av ovan vidhåller vi att kemikalieskatten i dess nuvarande form inklusive de nu föreslagna ändringarna först och främst bör avskaffas.

Om skatten inte dras tillbaka är vårt förslag att lagen ändras enligt följande:

- bibehåll förslaget positiva delar enligt nedan
- beskatta endast flamskyddsmedel, detta för att inte öka företagens administrativa arbete
- ta bort begreppen additiv och reaktiv
- beskatta endast bromerade och klorerade flamskyddsmedel
- ge 100% skatteavdrag om produkterna varken innehåller bromerade eller klorerade flamskyddsmedel för de produkter och de produktdetaljer som anges i gällande lagstiftning
- lägg ett utökat tillsynsansvar på KEMI, eftersom Skatteverket saknar kemisk kompetens
- Säkerställ en effektiv reglering gällande privatimport, då huvudproblematiken med införsel av farliga kemikalier på den europeiska marknaden finns där
- Undanta begagnade produkter från kemikalieskatten, oberoende på om det kommer från den svenska eller utländska marknaden

2. Allmänna synpunkter

Svensk Handel avstyrker punktskatten på elektronik som helhet. En förutsättning för all framgångsrik klimat- och miljöpolitik är att den inte slår mot konkurrenskraften eller underminerar stödet för den. Svensk Handel vill understryka klimat- och miljöfrågans betydelse, vikten av att säkerställa en hållbar utveckling samt att politiken för att stödja detta behöver vara effektiv.

Såväl vår miljö som vår välfärd är för viktiga för att beslut ska tas utan tillräcklig analys och hänsyn av lämpligheten och effektiviteten hos olika styrmedel. En utgångspunkt i miljöpolitik bör vara att använda effektiva styrmedel som har en verklig effekt på miljön. Skatt är ett av flera styrmedel och det är viktigt att använda det mest ändamålsenliga verktyget i verktygslådan för ett visst givet miljöproblem. Att klä fiskala skatter i miljöargument riskerar att undergräva förtroendet för både skatteinstrumentet och politiken, och det gynnar inte heller miljön. Den politiska diskussionen och riktningen gällande miljöskatter måste bygga mer på vetenskap och mindre på önsketänkande och symbolpolitik.

Myndigheternas utvärderingar av de aktuella skatterna, som införts med miljömotiv, har visat att skatterna inte har avsedd styreffekt på miljön. I den granskning av lagen om punktskatt på elektronik som Kemikalieinspektionen (KEMI) och Skatteverket, genomfört på uppdrag av regeringen, konstaterar myndigheterna att skatten, som införts med miljömotiv, inte haft avsedd effekt, d.v.s. att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö. Myndigheterna konstaterar även i sin granskning att skatten är svår att administrera, både för företag och myndigheter. En utgångspunkt i miljöpolitik måste vara att använda effektiva styrmedel som har en verklig effekt på miljön. Det är tydligt att lagens och skattens syfte att försöka stimulera de beskattade företagen att använda säkrare kemikaliealternativ inte uppnås med en svensk nationell skatt på elektronik eftersom varorna tillverkas för en global marknad. Fyller inte en lag sitt syfte ska den tas bort. Det kommer också att urholka förtroendet för användningen av punktskatter.

Industrins resurser bör läggas på arbete inom substitutionsområdet på internationell nivå för att försöka ersätta kemikalier med bättre egenskaper. Genom harmoniserad lagstiftning på EU:s

inre marknad undviks onödigt administrativt arbete där företagen måste lägga stor hantering på varje enskilt lands krav. Vi anser att det är på internationell nivå ett sådant substitutionsarbete ska bedrivas och att Sverige i stället bör vara drivande i det arbetet på EU-nivå, främst kopplat till arbetet inom ramen för EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet.

I lagförslaget föreslår regeringen i stället förenklingar av kemikalieskatten, även om det i sak inte ändrar inställningen till skatten. Förslagen om t.ex. förenklingar beträffande begagnathandel, att ingen skillnad görs mellan additivt och reaktivt tillsatta kemikalier och att den högsta nivån för skatteavdraget höjs till 95 procent välkomnas, även om vi förespråkar ett avdrag på 100 procent om produkterna inte innehåller några av de utpekade kemikalierna.

3. Specifika synpunkter på utredningens förslag

Inkluderingen av brom, klor och fosfor

Inledningsvis vill vi framhålla att skatten måste begränsas till beskattning av endast flamskyddsmedel för annars utökas företagens administrativa börda än mer utan någon miljönytta. Svensk Handel anser att skatten bör baseras på ämnenas inneboende egenskaper, vilket också föreslagits av KEMI. I stället föreslås att alla produkter som innehåller brom, klor och fosfor ska beskattas. Vi kan acceptera regeringens förslag om beskattning av bromerade och klorerade flamskyddsmedel, vilket berörda branschorganisationer redan 2017 meddelade Finansdepartementet. Men vi kan definitivt inte acceptera beskattning av alla flamskyddsmedel som innehåller fosfor. I denna grupp finns både bra och mindre bra alternativa ämnen, vilket industrin påpekat länge liksom expertmyndigheten KEMI.

I regeringens PM föreslås att den befintliga bilagan till lagen tas bort. KEMI och industrin har gett stöd till detta då den innehåller många fel, men har samtidigt pekat på behovet av och föreslagit att nya bilagor utarbetas som anger vilka hälso- och miljöegenskaper som ska beskattas och vilka eventuella nya ämnen som ska beskattas, ett arbete som industrin måste involveras i. Det är mycket viktigt att industrin i förväg får denna vägledning så att de vet vilka hälso- och miljöegenskaper i ämnen som är oönskade och som kommer att beskattas. Det blir annars omöjligt att kommunicera krav till kemikalietillverkarna. Att det inte specificeras leder till en osäkerhet i branschen kring vilka bättre kemikalieval som bör göras. Detta kan leda till en icke önskvärd och direkt motverkande falsk substitution om maximal skattereduktion ges för alla ämnen som inte innehåller klor, brom eller fosfor.

En expertgrupp bör omgående tillsättas för framtagande av en ny bilaga, förslagsvis ledd av KEMi och med aktörer från såväl näringslivet och andra organisationer som deltagare. Bilagan måste ange vilka ämnesegenskaper som ska beskattas och vilka bedömningsmetoder och resultat som kan accepteras för framtida beskattning. Detta i syfte att ge industrin ett säkert underlag för att ställa krav på sina kemikalieleverantörer med syfte att åstadkomma en kostnadseffektiv och miljösäker substitution.

Additiva respektive reaktiva flamskyddsmedel

Vi stödjer förslaget om att det inte ska göras någon skillnad om flamskyddsmedel är "additivt" eller "reaktivt" tillsatta. Genom den föreslagna förändringen förutsätter vi därmed att

kontrollerande myndigheter kommer att utföra även kemiska kontroller av regelefterlevnad, vilket är grundläggande för att skatten ska vara trovärdig och inte konkurrensnedvidande. Enligt uppgift har det inte genomförts någon kontroll gällande de beskattade produkternas kemikalieinnehåll, d.v.s. det har varit helt riskfritt att göra maximalt skatteavdrag utan att bli kontrollerad eller ifrågasatt. Efterlevnadskontrollen bör i mycket större utsträckning ligga på KEMI, i egenskap av expertmyndighet, i stället för som idag på Skatteverket givet att sistnämnda saknar kemisk kompetens. Med en beskattning av endast brominerade och klorerade flamskyddsmedel blir kontrollen enklare, detta då endast närvaron av dessa element behöver kontrolleras och ingen komplex individuell ämnesanalys är nödvändig.

Ändringen av skatteavdraget till 95%

Av största vikt är incitamenten för industrin att substituera oönskade ämnen. Att den högsta nivån för skatteavdraget höjs till 95 procent välkomnas, men argumentet som används för att inte införa ett 100 procentigt avdrag d.v.s. att det i vilket fall finns andra oönskade ämnen i de beskattade produkterna, är märkligt och omöjligt att agera på för företag. Att beskatta ämnen som inte preciserat är som att bötfälla alla bilförare för någon kommer ändå att begå någon överträdelse.

Vi anser därför att inget annat än ett avdrag på 100 procent om produkterna inte innehåller några av de utpekade kemikalierna är rimligt. Kravnivån för ett högre avdrag har dessutom skärpts för att skatten ska reduceras, d.v.s. total avsaknad av de beskattade ämnena.

Tydligare och enklare regler för begagnade varor

Svensk Handel stödjer och arbetar aktivt för en omställning till en cirkulär ekonomi och resurseffektivisering i samhället och det är en nyckel för att minska mängden av kemikalier i omlopp. De föreslagna förenklingarna kring lösningen för begagnathandeln för varor som tidigare ägts av någon i Sverige löser delvis dagens problematik kopplat till kemikalieskatten men långt ifrån hela.

Nuvarande förslag innebär att företagen inte behöver beskatta något som ägts i Sverige. Men företag som renoverar och uppgraderar befintliga begagnade varor för att förlänga dess livslängd eventuellt i flera livscyklar och på så sätt minska nyproduktion måste inte sällan köpa in komponenter/produkter från utlandet för att kunna sälja produkterna i Sverige och i dessa fall kommer de fortsatt att beläggas med kemikalieskatt. Verksamheten bedrivs inte bara i Sverige utan ibland i hela Norden och/eller EU och har därför inte möjlighet att särbehandla varor som sålts i Sverige tidigare eller ej. Detta begränsar och motverkar en cirkulär ekonomi, vilket är mycket olyckligt. Begagnade varor bör därför inte alls omfattas av kemikalieskatten oavsett enheternas ursprung. Dels för att det i många fall är svårt att spåra varifrån varorna kommer, dels att nyttan med cirkulär ekonomi går bredare och utanför Sveriges gränser.

Regeringen gör därför en omodern bedömning kring rimligheten att dessa varor beläggs med kemikalieskatt för att den svenska marknaden då tillförs en vara som innehåller kemikalier. Resonemanget går emot regeringens egen ambition om ökad cirkularitet. Störst miljöpåverkan sker vid nyproduktion och med ökad cirkularitet genom förlängd livslängd av befintliga produkter minskas både koldioxidutsläppen, nyttjande av mineraler och användning av ytterligare kemikalier. Detta syfte och mål bör stå högre än en kemikalieskatt på försäljning av begagnade varor, oavsett ursprung.

Ändrade regler för viss import och otillåten införsel

I PM:n föreslås tydliggörande kring vissa krav gällande privatimport av elektronik, men trots detta kvarstår problemen med hur myndigheterna ska kunna bedriva en seriös tillsyn, samt hur både producenter i tredje land och svenska konsumenter ska kunna fångas upp om vilka krav som gäller.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Även om det föreslås förenklingar i lagstiftningen kommer ändringarna av skattesatser och kopplingen till de olika ämnena att leda till påverkan på företagets verksamheter då de måste gå igenom alla sina produkter för att göra nya skatteberäkningar. Detta tar tid och vi önskar därför se en längre genomförandetid än den föreslagna, förslagsvis ett ikraftträdande den 1 juli 2024. En expertgrupp bör dock omgående tillsättas för framtagande av en ny bilaga.

SVENSK HANDEL

Mats Hedenström

Magnus Nikkarinen